

گفت و گوی صبا با سیروس همتی

شماره کارت بدهید پول شما را برمی گردانم!

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

پویا شکل گرفته، مانند تعاملی که میان زنده یاد داریوش مهرجویی و نویسندگان آثار اقتباسی اش شکل می گرفت، بیشتر آثار این کارگردان ریشه در اقتباس داشتند، گاه از کتاب ها و نمایشنامه های خارجی و گاه از داستان و نمایشنامه های وطنی، مانند فیلم شاهکار «گاو» از کتاب «عزاداران بیل» و «میهمان مامان» از داستان های هوشنگ مرادی کرمانی و ... از نظر من همه این آثار جاودان خواهند بود. همان طور که کورسوا برداشت خود را از نمایشنامه «مکبث» اثر شکسپیر، در فیلمی به نام «سریر خون» آورد و از آثار قدرتمند تاریخ سینما شد. در حالت سوم هم بستری پیش می آید که نویسنده عنوان می کند که این اثر سینمایی هم اثر او هست و هم نیست، یعنی مولفه های از متن یا مولفه های از سینما و ... ادغام شده است البته ادغامی که منجر به اثری موفق شده نه شکست خورده.

صحبت از تعامل کارگردان و نویسنده شد، از نظر شما وقتی نویسنده یک اثر ادبی در قید حیات نیست، این تعامل چگونه می تواند شکل بگیرد؟

در اینجا ما باید به شخصی رجوع کنیم به نام دراماتورژ و یا کسی که به کلیت آثار یک نویسنده اشراف دارد و مجموعه آثار او را با دقت و ریز بینی بررسی کرده است. کارگردان یا باید خود این اتفاق را در خود ببیند و یا به شخصی که شکسپیر شناس و یا ایسن شناس و ... است رجوع کند.

از کتاب هایی داستانی که به نگارش در آورده اید و بستر تبدیل شدن به فیلمنامه را دارند، بگویید...

من دو کتاب به نام «ننه کاراته» و «یزل» به صورت مجموعه داستان های کوتاه دارم که هر دوازده انتشارات نیستان است، همچنین نسخه صوتی این دو کتاب در فیدیبو و طاقچه موجود است. این مسئله را از طریق رسانه شما به صورت صریح بیان می کنم که هر کسی این کتاب ها را تهیه کرد و خواند و داستان هایش را دوست نداشت، به بنده شماره کارت بدهد تا من هزینه ای را که پرداخت کرده، به او باز گردانم. همچنین به شدت استقبال می کنم، اگر هر کارگردانی بخواهد این داستان ها را به فیلم کوتاه و یا بلند بدل کند.

شنیده ها را در خیال خود به تصویر و حرکت بدل می کردیم. به همین خاطر معتقدم شاید به لحاظ تاریخی و مکتوب قدمت ادبیات از سینما بیشتر باشد، اما وقتی صحبت از تخیل می شود، سینما و ادبیات هم پای هم می شوند.

با وجود پیوندی که میان ادبیات و سینما است، اما شاهدیم که گاهی نویسندگان از اقتباس های سینمایی که از اثرشان شده است، ناراضی و گله مند هستند. مانند نویسنده ای چون محمود دولت آبادی که برخی اقتباس هایی که از آثارش شده را خوانشی غلط دانسته است. البته در این میان نویسندگانی نیز مانند آقای هوشنگ مرادی کرمانی با اینکه ناراضی از برخی اقتباس ها بوده اند اما عنوان کرده اند که کارشان با اثر خود پس از نگارش به اتمام رسیده و حالا اگر کارگردانی آن اثر را به گونه ای دیگر در فیلم نمود داده دیگر جای نظریه صادر کردن و گلایه کردن نیست... دوست داشتیم نظر خودتان را درباره این مقوله یعنی تفاوت در نگاه و رویکرد نویسنده و کارگردان برای ما بگویید...

با مثالی دیگر پاسخ شما را می دهم. از هوشنگ مرادی کرمانی پرسیدند که آیا سریال «قصه های مجید» اثر شما هست یا خیر؟ ایشان در پاسخ گفتند: هم هست و هم نیست! او در ادامه اضافه کردند: در آن قسمت هایی که هنرمند زنده یاد کیومرث پوراحمد، به اصل و روح قصه وفادار بودند، در آن بخش نویسنده من هستم و آن بخش دیگر که خلاقیت و مولفه های سینمایی، بر روح اثر قالب می شود و دیگر صحبت از زبان هنری در فرم و تکنیک است، دیگر هیچ ادعایی روی آن ندارم و آن بخش را مال پوراحمد می دانم. معتقدم پس از یک اقتباس هنری معمولاً سه حالت بوجود می آید: حالت اول که نویسنده عنوان می کند این اثر، اثر من نیست، در این حالت هیچ تعاملی میان نویسنده و کارگردان اتفاق نیفتاده است. در حالت دوم نویسنده عنوان می کند که این اثر فیلمی منطبق بر روح و بن مایه اثر مکتوب داستانی است و با افتخار عنوان می کند که این اثر، اثر اوست. در این حالت حتماً میان نویسنده و کارگردان تعاملی

سمیه خاتون - سیروس همتی نویسنده است و بازیگر، بازیگر است و کارگردان، کارگردان است و نمایشنامه نویس، وقتی از خودش پرسیدیم بالاخره کدام یک از این حرفه ها برایش پاگیرتر بوده، مکث کرد چرا که انتخاب برایش سخت بود و ارجاع مان داد به گفت و گویی که از او در تیوالگرام منتشر شده و او را هنرمندی همه فن حریف خوانده است، چرا که انتخاب هر یک از این اینها به تنهایی برایش سخت و دشوار است و در هر یک از این حرفه ها به نوعی روحش تغذیه می شود و با عذرخواهی این انتخاب را به عهده بیننده و خوانندگان آثارش گذاشت تا در هر رشته ای که مخاطب او هستند، او را به همان کسوت بخوانند. در این گفت و گو، روزنامه نگار صبا با سیروس همتی درباره کتاب / فیلم و مایه هایی وجودی ای که بین این دو هنر است، گپ و گفتی داشت که در ادامه می خوانید.

در ابتدا بفرمایید از نظر شما بن مایه های ادبیات و سینما از کدام خاستگاه به یکدیگر گره خورده و چگونه در پیوندی معناساز در جریان هنری توسعه پیدا می کنند؟

رابطه ادبیات و سینما از دیرباز بوده، هست و خواهد بود. این دو قضیه هیچ گاه از یکدیگر منفک نمی شوند. ما از بین هر ۱۰ اثر سینمایی خوب، ۳ اثر داریم که برگرفته از ادبیات داستانی جهان - رمان یا داستان کوتاه - است. این مسئله به صورت مصطلح تری در تمامی جشنواره های معتبر به عنوان بخش سینمای اقتباسی در نظر گرفته شده است. احساس من بر این است که در ابتدا ادبیات بوده و بعد سینما آمده است. از همان دوران طفولیت و کودکی مادر بزرگها و والدین مان قبل از خواب، برایمان قصه می گفتند، روایت هایی که ما با آن به خواب می رفتیم و موجب پرورش قوه تخیل و رویا پردازی ما می شد. همان جا این تخیل در نگاه پرده ای و تصویری به سینما بدل می شد یعنی از همان زمان که قصه را می شنیدیم در ذهن خود آن را به صورت مصور تخیل می کردیم و در واقع مادر بزرگ می شد نقل خوان و دیالوگ خوان و ما می شدیم یک طفل کارگردان که این

سرمایه گذاران
محمد حسینیخانی
حنیف سروری
بنیاد سینمای فارابی

چهارکانه

فیلمی از
عادل تبریزی

تهیه کننده: میروال اله مدنی
تهیه کننده اجرایی و مجری طرح: حنیف سروری

حامد بهداد | باران کوثری | سروش صحت | بهرنگ علوی
امیرحسین رستمی | نادر سلیمانی | یژن بنفشه خواه | سیاوش چراغی پور | محمد الهی
مریم همتیان | ایمان اسماعیل پور | علی باغفر | حامد شیخی | وحید رحمتی
داود وندهاده | با معرق علی راد باحتسور | فرهاد آبیض | باهرمندی | جمشید هاشمپور (آریا)
خاطره سازان رضا صفائی پور - حسن رضایی

پخش از
سروش گستر